

คู่มือการปฏิบัติงาน

ตามมาตรฐาน

ตำแหน่งศึกษานิเทศก์

นายสมพงศ์ บุนผาชาติ

ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต ๒

คู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ หมวด ๕ มาตรา ๓๙ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๘ มาตรา ๓๔ วรรคสอง ซึ่งการจัดทำคู่มือฉบับนี้มีกระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติงานตามขอบข่ายภารกิจหน้าที่ ที่รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย และนโยบาย ตามจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฉบับนี้จะเกิดประโยชน์กับศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นายสมพงศ์ บุปผาชาติ

ศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
แนวคิด	๑
วัตถุประสงค์	๑
ตอนที่ ๑ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์	๒
- งานตามหน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่ง	๒
- งานช่วยเหลือ ภารกิจของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา	๒
- ภารกิจ สาระความรู้ และลักษณะงานที่ปฏิบัติ	๓
ตอนที่ ๒ ภารกิจและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบรายบุคคล	๕
ตอนที่ ๓ รูปแบบ กระบวนการ และกิจกรรมการนิเทศเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	๑๗

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๒

แนวคิด

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๒ เป็นกลุ่มงานดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการเรียน การสอนได้อย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกันโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และ บรรลุเป้าหมายของการศึกษา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
๒. เพื่อสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีแนวทาง การนิเทศการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
๓. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและจัด กระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ
๔. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาชาติ
๕. เพื่อส่งเสริมการพัฒนา การวัดและประเมินผลการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษา ให้มีคุณภาพ
๖. เพื่อส่งเสริม การศึกษา วิจัย และพัฒนาให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐาน

ตอนที่ ๑

บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์

๑. งานตามหน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่ง

ศึกษานิเทศก์ทุกคนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต ๒ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ดังนี้

๑.๑ งานนิเทศการศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษา พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

๑.๒ การศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ เพื่อจัดทำเป็นเอกสาร คู่มือและสื่อใช้ในการปฏิบัติงานและเผยแพร่ให้ครูได้ใช้ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน

๑.๓ การวิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการ พัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและเผยแพร่แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้สนใจทั่วไป

๑.๔ การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อเป็นข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนการนิเทศและการพัฒนางานวิชาการ

๑.๕ ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

๒. งานขอบข่าย ภารกิจของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต ๒ เป็นกลุ่มงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาระบบบริหารและจัดการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน โดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน และเน้นการการนิเทศ กำกับ ติดตาม แบบมีส่วนร่วม ส่งผลให้สถานศึกษาในสังกัดจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการศึกษา โดยปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการ และงานนิเทศการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานศึกษาค้นคว้าทางวิชาการและวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการนิเทศการศึกษา หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ การวัดการประเมินผล การศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือครูและนักเรียนในระดับสูง มีความสามารถในการวางแผนการนิเทศ วิชาการ งานติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการจัดการศึกษา และจัดทำรายงาน โดยแสดงให้เห็นว่ามีการวิจัยและพัฒนา สร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาการนิเทศการศึกษาต่อไป

นอกจากนี้มีการเผยแพร่ผลงานที่ได้รับการยอมรับ และมีการพัฒนาตนและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ใช้เทคนิคขั้นสูงในการนิเทศการสอน สามารถพัฒนานวัตกรรมการนิเทศอย่างหลากหลาย และให้การสนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานกับโรงเรียนในสังกัดอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูและบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ และส่งผลให้นักเรียนบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

๓. การกิจ สารความรู้ และลักษณะงานที่ปฏิบัติ

๑. การนิเทศการศึกษา ได้แก่ หลักการและรูปแบบการนิเทศ วิธีการและกระบวนการนิเทศ กลยุทธ์ การนิเทศ การศึกษาใน เรื่องการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษา การสร้างทักษะในการนิเทศการใช้กลยุทธ์ ในการนิเทศ การนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศ การควบคุมและการประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การนิเทศภายใน โดยสามารถวิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริมให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายใน สถานศึกษาได้ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้การสอนและการบริหารจัดการ การศึกษา ประสาน สนับสนุน และเผยแพร่ผลงานด้านการนิเทศการศึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เทคนิค การนิเทศได้อย่างหลากหลายด้านความเป็นกัลยาณมิตร

๒. นโยบายและการวางแผนการศึกษา ได้แก่ ระบบและทฤษฎีการวางแผน บริบททางเศรษฐกิจ สังคม และการ เมืองไทยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา แผนการศึกษาระดับชาติและระดับต่างๆ การวิเคราะห์และ กำหนด นโยบาย การศึกษา การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและประเมินนโยบายการศึกษา โดย สามารถ ให้คำแนะนำ ปรีกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลเพื่อจัดทำนโยบาย แผนและการติดตามประเมินผล ด้านการศึกษา ให้คำแนะนำปรีกษาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย และการวางแผนดำเนินงานและการประเมิน คุณภาพการจัดการศึกษา ให้คำแนะนำปรีกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งให้เกิดผลดี คุ่มค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสังคมและสิ่งแวดล้อม

๓. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หลักการ พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาการศึกษา การวัดและการประเมินผลการจัดการศึกษาพิเศษ โดย สามารถให้คำแนะนำปรีกษา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาธิตแนะนำครู ให้ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของผู้เรียนประเมินหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

๔. การประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การบริหารคุณภาพ การประกันคุณภาพศึกษามาตรฐาน คุณภาพ การศึกษา กระบวนการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถศึกษาวิเคราะห์ วิจัย การจัดทำมาตรฐานและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยนิเทศ กำกับ ติดตามและ

ประเมินผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและการวางระบบการจัดทำ รายงานผลการ ประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและพร้อมรับการประเมินภายนอก

๕. การบริหารจัดการการศึกษา ได้แก่ หลักและระบบขอบข่ายการจัดการศึกษา หลักการบริหารจัดการ การศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การปฏิรูปการศึกษา กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยสามารถให้คำปรึกษาแนะนำการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการนิเทศ การบริหารจัดการสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ บริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

๖. การวิจัยทางการศึกษา ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัย กระบวนการวิจัย การนำผลการวิจัยไปใช้ โดยสามารถ ให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน ให้คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ ใหม่ ๆ ด้านการเรียนรู้และการจัดการศึกษา

๗. กลวิธีการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานทางวิชาการ ได้แก่ กลวิธีการนำเสนอความรู้ แนวคิด ทฤษฎีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การเขียนรายงาน บทความ ผลงาน ผลการศึกษาค้นคว้า ฯลฯ การวิเคราะห์ วิจัยผลงานวิชาการอย่างสร้างสรรค์โดยสามารถเขียนเอกสารทางวิชาการประเภทต่างๆ แนะนำและให้คำปรึกษา การเขียนเอกสารทางวิชาการแก่คุณครูและบุคลากรทางการศึกษานำเสนอความรู้ แนวคิด ทฤษฎีด้วยวิธีการที่ หลากหลาย และเหมาะสมต่อการเรียนรู้

๘. การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ หลักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบมัลติมีเดียแบบ ปฏิสัมพันธ์ สำนักงานอัตโนมัติ โดยสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนา ตนและการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม ให้คำปรึกษา แนะนำการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการจัด การศึกษาแก่สถานศึกษา

๙. คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์ ได้แก่ คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์ จรรยาบรรณ ของวิชาชีพศึกษานิเทศก์ การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยปฏิบัติตนตาม จรรยาบรรณของ วิชาชีพศึกษานิเทศก์ มีหลักธรรมในการนิเทศและประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี

ตอนที่ ๒

ภารกิจและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบรายบุคคล

ภารกิจและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ของนายสมพงศ์ บุปผาชาติ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ตามคำสั่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๒ มีดังนี้

๑. ปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

- ๑.๑ ปฏิบัติงานศึกษานิเทศก์ในกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
- ๑.๒ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา
- ๑.๓ ประสานการปฏิบัติงานร่วมกับกลุ่มอื่น โรงเรียนและหน่วยงาน องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง
- ๑.๔ รายงานผลการปฏิบัติงานและพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ และพนักงานราชการภายในกลุ่ม
- ๑.๕ นิเทศ กำกับ ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- ๑.๖ นิเทศ กำกับ ติดตามโรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนมาตรฐานสากล
- ๑.๗ นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.
- ๑.๘ นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์
- ๑.๙ นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้
- ๑.๑๐ ขับเคลื่อนนโยบายชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) สู่สถานศึกษา
- ๑.๑๑ งานประชาสัมพันธ์ การจัดทำและพัฒนาโฮมเพจ ของกลุ่มฯ การนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร การจัดทำเอกสาร วารสาร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอก การประสานงานกับหน่วยงานภายใน และภายนอกในการประชาสัมพันธ์
- ๑.๑๒ งานคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา
- ๑.๑๓ นิเทศ กำกับ ติดตามและประสานงานโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอำเภอสุคิริน
- ๑.๑๔ ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

๒. งานตามภาระหน้าที่ ขอบข่ายงาน นโยบาย และกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๒ มีหน้าที่ ดังนี้

- ๒.๑ ดำเนินการจัดทำโครงการให้สอดคล้องกับภาระงาน นโยบายและกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๒

๒.๒ พัฒนาผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูให้เป็นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดของโครงการ นโยบาย และกลยุทธ์

๒.๓ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายและกลยุทธ์ที่กำหนด

๒.๔ รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการและผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ

๓. งานนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีหน้าที่ ดังนี้

๓.๑ จัดทำแผนการส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศ และส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

๓.๒ จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการนิเทศติดตามการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

๓.๓ ดำเนินการนิเทศโดยใช้รูปแบบที่หลากหลายและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาเครือข่ายการนิเทศในรูปแบบต่างๆ

๓.๔ นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

๓.๕ ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการวิจัย และเผยแพร่การวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศ ระบบการบริหารและการจัดการศึกษา

๓.๖ จัดทำสรุปรายงานและเผยแพร่เทคนิค วิธีการ สื่อ เครื่องมือ หรือรูปแบบ เครือข่ายนิเทศ และเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพ

๓.๗ จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

๓.๘ นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

๓.๙ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศการบริหารและการจัดการศึกษา

๓.๑๐ ส่งเสริม สนับสนุนและเผยแพร่การวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศระบบการบริหารและการจัดการศึกษา

๔. งานผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ ดังนี้

๔.๑ การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ

๔.๑.๑ ร่วมกำหนดขอบข่ายของข้อมูลด้านวิชาการ บริหารงานบุคคล บริหารงบประมาณและบริหารทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยศึกษานโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงาน จากกลุ่มต่างๆ ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๔.๑.๒ รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์และจัดทำระบบข้อมูล สารสนเทศ

๔.๑.๓ ตรวจสอบข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

๔.๑.๔ เผยแพร่ข้อมูลเป็นเอกสารและทาง Internet ในระบบเครือข่ายและสถานศึกษาในเขตพื้นที่

๔.๑.๕ รายงานผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ที่เป็นข้อมูลและสารสนเทศต่อคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา ถึงจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาและข้อเสนอแนะ

๔.๒ การวางแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและการนิเทศการศึกษา

๔.๒.๑ ร่วมจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและนิเทศการศึกษาต่อคณะกรรมการติดตาม ประเมินผลและนิเทศการศึกษา

๔.๒.๒ แจกแผนพัฒนาคุณภาพการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและนิเทศการศึกษาให้กลุ่มต่างๆ นำไปสู่การดำเนินการตามแผน

๔.๒.๓ ประสานงานกับคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและนิเทศการศึกษา เพื่อดำเนินการตามแผนและแก้ไขการดำเนินงานระหว่างการปฏิบัติ

๑. งานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาระดับประถมศึกษา

บทบาทปฏิบัติหน้าที่งานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาระดับประถมศึกษา มีหน้าที่ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาระดับประถมศึกษา ดังนี้

➤ ขอบข่ายภารกิจกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้

งานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาระดับประถมศึกษา

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. ศึกษาสภาพปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
๒. วิเคราะห์มาตรฐาน และตั้งชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๕๑ และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๗ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน
๓. ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเผยแพร่ให้สถานศึกษาในสังกัด นำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
๔. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๗
๕. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และความต้องการจุดเน้นของสถานศึกษาด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม
๖. ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและชุมชน อย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา
๗. นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อให้เกิด การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้
๘. สรุปผล และเผยแพร่ผลการดำเนินงานต่อสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

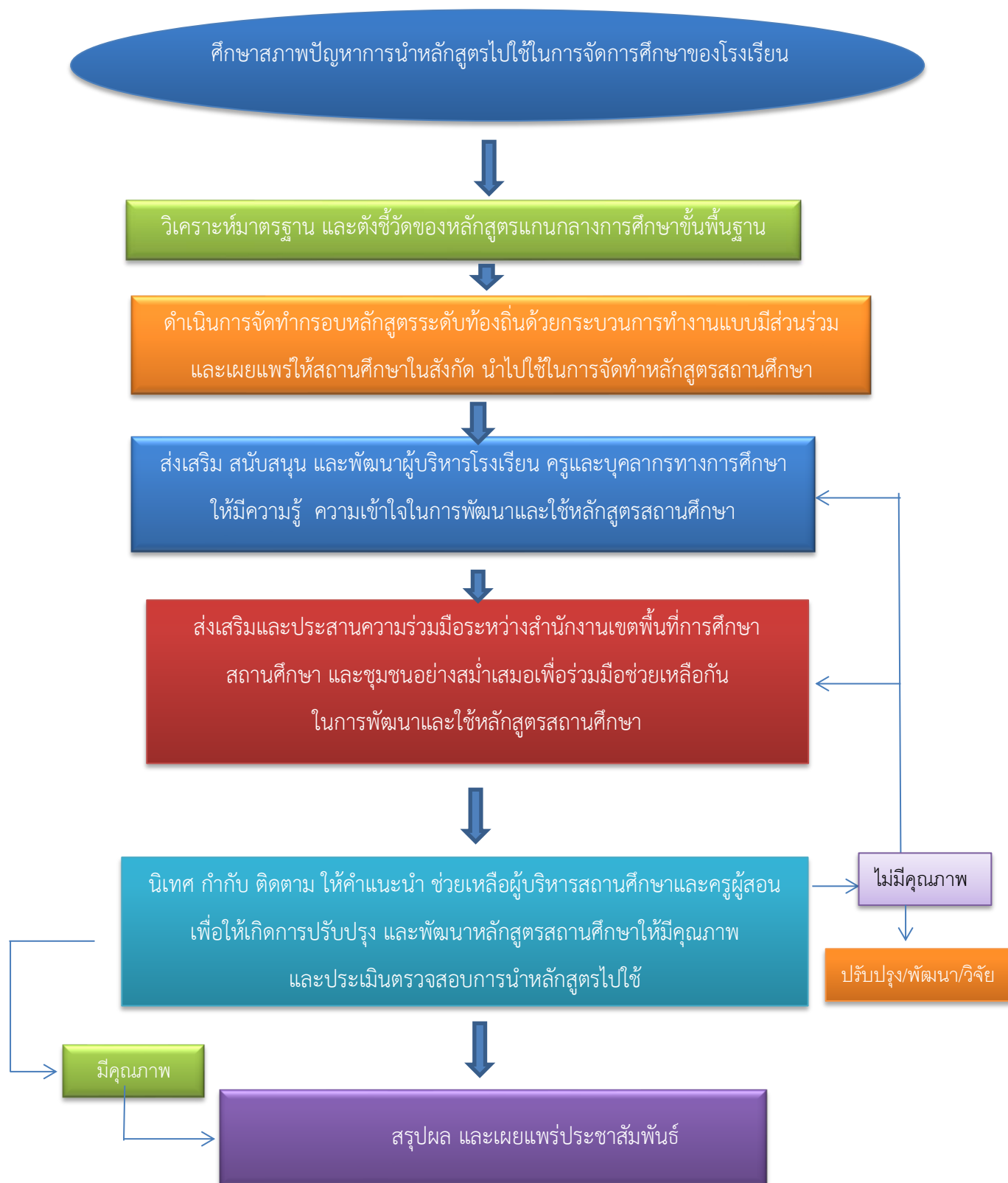
๑. สถานศึกษาในสังกัดมีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๕๑ และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๗ และสอดคล้องกับจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริบทของท้องถิ่น
๒. ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาและใช้วิจัยเป็นส่วน หนึ่งในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๗
๓. หลักสูตรสถานศึกษา

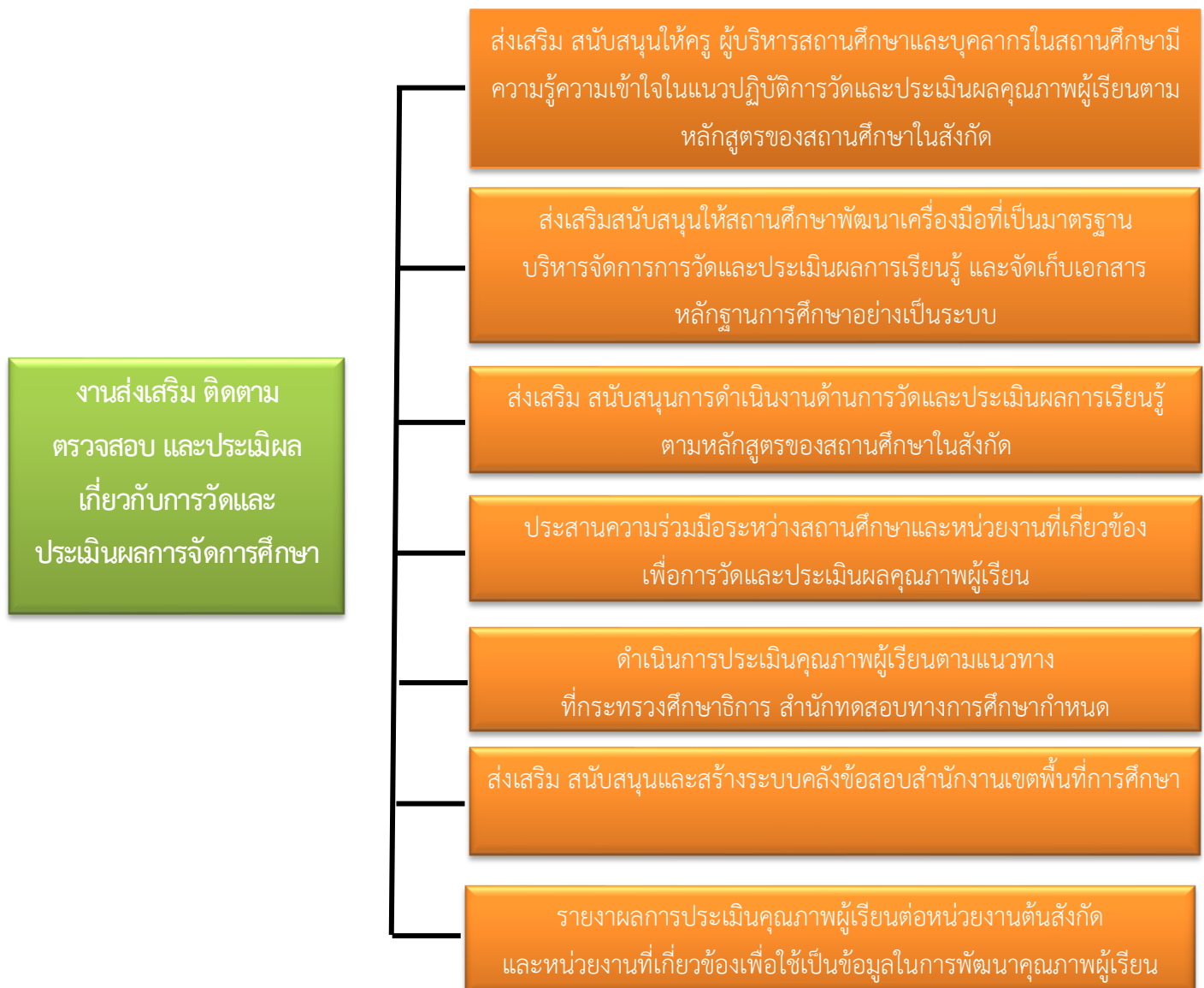
Flow Chart การปฏิบัติงาน

๑. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้

๒. งานส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา

ปฏิบัติหน้าที่งานส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งในกลุ่มงานนี้มีขอบข่ายการดำเนินงานหลัก ๗ เรื่อง คือ ๑) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรของสถานศึกษา ในสังกัด ๒) ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน บริหารจัดการการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ และจัดเก็บเอกสารหลักฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบ ๓) ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานด้านการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษาในสังกัด ๔) ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการวัดและประเมินผลคุณภาพผู้เรียน ๕) ดำเนินการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามแนวทางที่ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักทดสอบทางการศึกษากำหนด ๖) ส่งเสริม สนับสนุนและสร้างระบบคลังข้อสอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๗) รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนต่อหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

งานส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
๒. จัดทำแผนและแบบนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการศึกษา
๓. เสนอแผนและแบบนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการศึกษาต่อผู้อำนวยการกลุ่มติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา
๔. ประสานงานและดำเนินการตามแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาและใช้แบบนิเทศลงสู่การใช้จริง

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

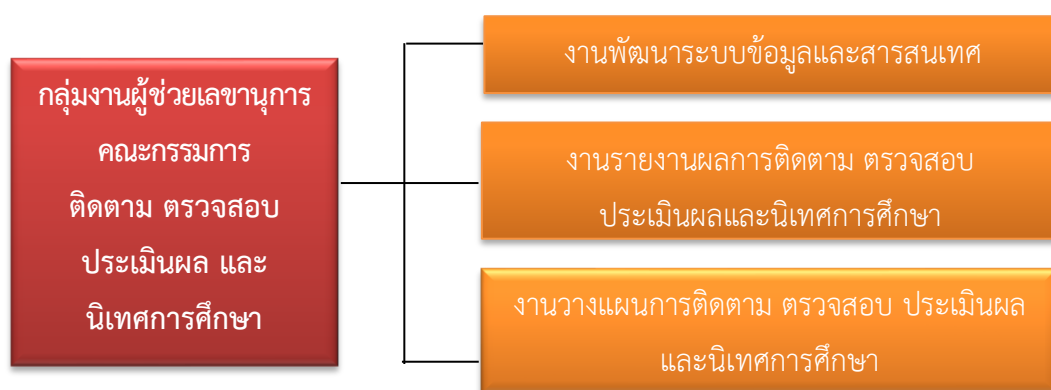
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและกลุ่มนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการศึกษา มีข้อมูลและแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาที่เป็นปัจจุบัน

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓
๓. กฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ การดำเนินงานของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและ นิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งในกลุ่มงานนี้มีขอบข่ายการดำเนินงานหลัก ๓ เรื่อง คือ งานพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ งานรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา และงานวางแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา ส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมในการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบ คือ งานวางแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา

งานวางแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
๒. ร่วมจัดทำแผนยุทธศาสตร์การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา
๓. ร่วมเสนอแผนยุทธศาสตร์ต่อคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา
๔. ดำเนินการตามแผนนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการศึกษาที่วางแผนไว้

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓
๓. กฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ การดำเนินงานของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

๔. ส่งเสริม สนับสนุน และนิเทศ กำกับ ติดตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่และขอบข่ายภารกิจ ดังนี้

๑. ส่งเสริมและพัฒนากิจการการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
๒. การส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้อุทิศในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สู่การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นที่ตรงตามบริบทของสถานศึกษา
๓. การส่งเสริมการพัฒนาครูผู้สอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
๔. ดำเนินการจัดสอบประเมินความสามารถด้านสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
๕. นิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนรู้อุทิศในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการประเมินต่าง ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
๒. ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้อุทิศ และพัฒนานวัตกรรมชุดฝึกอบรมด้วยตนเองให้กับครูผู้สอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
๓. ส่งเสริม สนับสนุน และนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
๔. สรุปผลการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนากิจการการเรียนการสอนเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
๕. นำผลการประเมินไปใช้ในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนากิจการการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
๖. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์สู่สาธารณชน

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

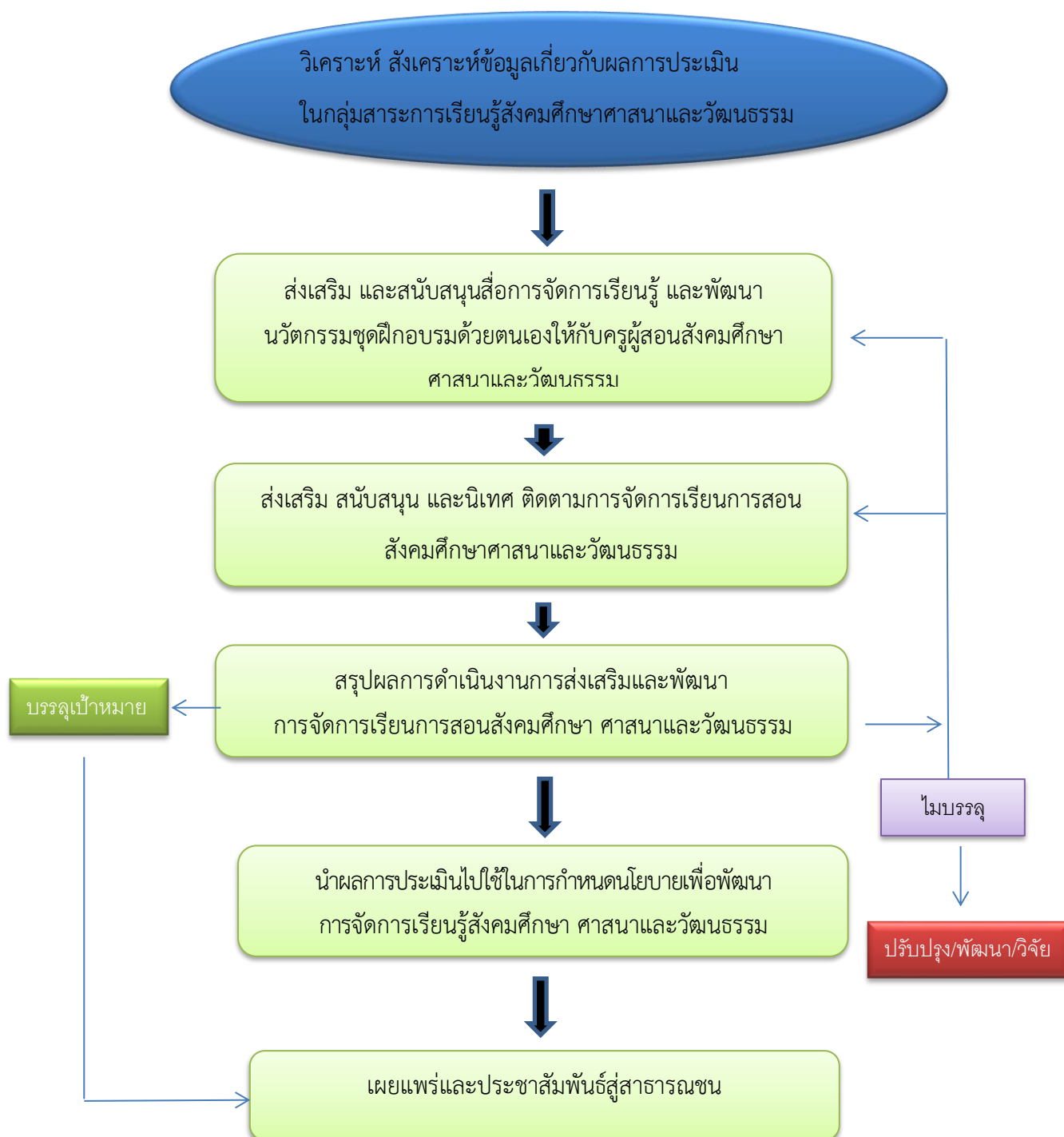
๑. นักเรียนในสังกัดมีผลการประเมินในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมภาษาสูงขึ้น เช่น O-NET, NT และ RT
๒. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีความรู้ระดับพอใช้ขึ้นไปร้อยละ ๗๐
๓. ครูผู้สอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีนวัตกรรมหรือการเรียนรู้อุทิศที่หลากหลาย น่าสนใจ และมีจำนวนเพียงพอ
๔. ครูผู้สอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจัดการเรียนรู้อุทิศที่หลากหลาย และเน้นการสอนแบบ Active Learning

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐
๓. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
๔. หลักสูตรสถานศึกษา

Flow Chart การปฏิบัติงาน

การส่งเสริม สนับสนุน และนิเทศ กำกับ ติดตาม รายวิชาประวัติศาสตร์

๕. ส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตาม และประสานโรงเรียน ในศูนย์เครือข่ายธารทองและศูนย์เครือข่ายศรีสังวาล อำเภอสุคริน

ปฏิบัติหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายธารทองและศูนย์เครือข่ายศรีสังวาล อำเภอสุคริน โดยมีหน้าที่และขอบข่ายภารกิจ ดังนี้

๑. ส่งเสริมและพัฒนากิจการการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม
๓. ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา
๔. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นมาบูรณาการการจัดการเรียนรู้ และก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. ประชุมชี้แจงผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเพื่อวางแผนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการนำนโยบายต่างๆ สู่การปฏิบัติ
๒. นิเทศ ติดตาม โรงเรียนศูนย์เครือข่าย อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง
๓. ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารให้ความรู้และการร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย
๔. สรุป และรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนต่อไป

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

๑. โรงเรียนในศูนย์เครือข่าย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และฉบับปรับปรุง ๒๕๖๐
๒. นักเรียนมีผลการประเมินต่างๆ เช่น RT ,NT ,O-NET และ I-NET สูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา
๓. โรงเรียนศูนย์เครือข่ายมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และความต้องการของนักเรียนและชุมชน
๔. โรงเรียนศูนย์เครือข่ายมีวิธีปฏิบัติที่ดีและสามารถเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนได้

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐
๓. หลักสูตรสถานศึกษา

ตอนที่ ๓

รูปแบบ กระบวนการ และกิจกรรมการนิเทศ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการจัดการการเรียนรู้

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะสำเร็จได้ตามเป้าหมาย องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนา คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ ที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกัน สนับสนุน และส่งเสริมไปด้วยกัน จะเห็นได้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการ ที่ทำให้เกิดการพัฒนา และปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอนของครู โดยมุ่งให้เกิดการจัดการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการนิเทศการศึกษาช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างการประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญกำลังใจ ซึ่งต้องดำเนินงานให้ประสานสัมพันธ์กับกระบวนการอื่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การนิเทศ ติดตาม การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นราธิวาส เขต ๒ โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring) และกระบวนการการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน ดังนี้

๑. กระบวนการนิเทศแบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring) ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน ดังนี้
๑) ขั้นก่อนสังเกตการสอน ๒) ขั้นสังเกตการสอน และ ๓) ขั้นหลังสังเกตการสอน มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ขั้นก่อนสังเกต (Pre - Observation Step)

การสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างบุคคล โดยการพูดคุย แลกเปลี่ยนแนวคิด หรือโดยบุคคลิกท่วงท่าที่ก่อให้เกิดความไว้วางใจ เชื่อใจ เป็นการสร้างความคุ้นเคย แสดงออก ซึ่งความเคารพนับถือ และให้เกียรติระหว่างกัน เป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดความสำเร็จในกิจกรรมใดๆ ที่ดำเนินการ

วัตถุประสงค์

- เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย และสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ได้กับผู้รับการโค้ช

ขั้นที่ ๒ ขั้นสังเกต (Observation Step)

การสังเกตการสอน เป็นพื้นฐานสำคัญของการได้มาซึ่งสารสนเทศสำหรับนำไปใช้ พัฒนาต่อยอด โดยเฉพาะบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศคือ การปรับปรุงและพัฒนาด้านการเรียนการสอน การพัฒนาทีมงาน และการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีคุณภาพในระดับชั้นเรียน และอีกประการหนึ่งเชื่อว่า การสังเกตการสอน คือทางเลือกหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างความเท่าเทียม สร้างคุณค่า และสร้างบรรยากาศของความเป็นมิตร

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ได้เห็นพฤติกรรมกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้รับการโค้ช (ครู) สำหรับการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้รับการโค้ช (ครู)
๒. เพื่อยกระดับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้รับการโค้ช (ครู) ให้มีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ ๓ ขั้นหลังการสังเกต (Post - Observation Step)

การสะท้อนคิดร่วมกันหลังการสังเกตการสอนของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เป็นการสร้างความชัดเจนร่วมกันผ่านการพิจารณากระบวนการ ขั้นตอนต่างๆ และการตีความอย่างลุ่มลึกในสิ่งที่สังเกตของผู้นิเทศ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้โค้ชและผู้รับการโค้ช
๒. เพื่อให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้รับการโค้ชไปปรับปรุงพัฒนาตนเอง
๓. เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการจัดการเรียนรู้ของผู้รับการโค้ช

๒. กระบวนการการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน

การนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต ๒ โดยยึดหลักกระบวนการการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการเป็นการกำหนดปัญหาและความต้องการในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ดังนี้

- ๑) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผนการดำเนินงาน
- ๒) การแลกเปลี่ยนระดมความคิดวิเคราะห์เพื่อหาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการในการพัฒนาตามบริบทของหน่วยงาน
- ๓) การจัดลำดับปัญหาและเลือกปัญหาที่เป็นความจำเป็นหรือต้องการในลำดับเร่งด่วนหรือลำดับที่เห็นที่สำคัญที่สุด
- ๔) การสร้างการรับรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุม การสัมมนา ฯลฯ เพื่อสร้างวิสัยทัศน์หรือสร้างเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินงาน

ขั้นที่ ๒ การวางแผนการนิเทศเป็นการนำปัญหาและความต้องการ กำหนดรายละเอียดของกิจกรรม ในการจัดทำแผนนิเทศ ดังนี้

- ๒.๑ กำหนดแนวทาง วิธีการการพัฒนาที่หลากหลายตามปัญหาที่เกิดขึ้นตามความต้องการและจำเป็น มีการใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการศึกษาค้นเรียน (Lesson Study) เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูและการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๒.๒ เลือกแนวทาง วิธีการในการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ วางแผนการดำเนินงานพัฒนา

- ๑) การประชุมเตรียมการนิเทศ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน
- ๒) สร้างคณะนิเทศ เป็นทีมงานในการนิเทศร่วมกัน
- ๓) กำหนดประเด็นการนิเทศ เป็นการกำหนดเนื้อหาที่จะนิเทศ
- ๔) กำหนดระยะเวลาในการนิเทศ โดยกำหนดระยะเวลาในการนิเทศที่เหมาะสม กับการแก้ปัญหาและการพัฒนา

๕) กำหนดวิธีการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมตามสภาพปัญหาและความต้องการ เช่น การประชุมสัมมนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียน การสาธิต การบันทึกวิดีโอและการถ่ายภาพ การสัมภาษณ์ การ Coaching & Mentoring ฯลฯ โดยเน้นการใช้ ICT ในรูปแบบต่างๆ เช่น การใช้ Line Application การใช้ Clip Video การ Conference การใช้ Video Line You Tube Facebook Live เป็นต้น

๒.๔ จัดทำแผนนิเทศ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนการดำเนินการ กิจกรรมสำคัญ ปฏิทินการปฏิบัติงาน ทรัพยากรที่ต้องการ เครื่องมือนิเทศ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ขั้นที่ ๓ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ

สื่อและเครื่องมือนิเทศเป็นสิ่งที่ จะช่วยให้การนิเทศมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นสิ่งที่ จะช่วยเก็บรายละเอียดที่ผู้รับการนิเทศไม่สามารถแสดงออกมาได้ และสามารถเก็บข้อมูลนำมา เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และสิ่งที่ทำให้มีความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

๓.๑ สร้างสื่อการนิเทศที่ทำให้การนิเทศบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น วิธีการนิเทศทักษะ การนิเทศเทคนิคการนิเทศ โดยเป็นสื่อที่สอดคล้องคล้อยในยุคศตวรรษที่ ๒๑ เน้นการใช้ ICT ในรูปแบบ ต่างๆ เช่น การใช้ Line Application การใช้ Clip Video การ Conference การใช้ Video Line You Tube Facebook Live เป็นต้น

๓.๒ สร้างเครื่องมือการนิเทศเพื่อเก็บข้อมูลเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนา ตรวจสอบ ติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ ใช้ง่าย สามารถเก็บข้อมูลที่ตอบประเด็นปัญหาความต้องการ และเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขั้นที่ ๔ การปฏิบัติการนิเทศ ดำเนินการนิเทศตามวิธีการการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่กำหนด

๔.๑ ประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจของผู้นิเทศ ให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒ นิเทศตามขั้นตอน ระยะเวลา และใช้เครื่องมือตามที่กำหนด

๔.๓ การสะท้อนผลการนิเทศ

๔.๔ ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน

ขั้นที่ ๕ การประเมินผลและรายงานผล

๕.๑ ประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงาน เช่น การดำเนินงานของผู้รับการนิเทศ เพื่อนำผลไปปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน

๕.๒ ประเมินผลการนิเทศเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติการนิเทศตามระยะเวลาที่ต้องการในการนำผลไปใช้ในการพัฒนาหรือในแต่ละปีการศึกษา

๕.๓ รายงานผลการนิเทศต่อผู้เกี่ยวข้อง

๕.๔ นำผลการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะไปพัฒนาการนิเทศในครั้งต่อไปหรือในปีการศึกษาต่อไป

กิจกรรมนิเทศเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการจัดการการเรียนรู้

การนิเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๒ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการนิเทศ ติดตาม ผสมผสานกับการลงพื้นที่ เพื่อให้ผู้นิเทศสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศ สามารถแก้ปัญหาและความต้องการแต่ละครั้ง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นผู้นิเทศจึงต้องมีการสร้างการรับรู้เพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศที่สำคัญ ดังนี้

๑. การประชุม สร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน
๒. การให้คำปรึกษาแนะนำ ชี้แนะ ช่วยเหลือ แบบ Coaching & Mentoring Lesson Study
๓. การสัมมนาเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
๔. การนิเทศการจัดการเรียนรู้ และการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
๕. การพัฒนานวัตกรรมการสอนให้กับโรงเรียนในสังกัด

กิจกรรมการนิเทศ	ช่วงเวลา	สื่อและเครื่องมือ
๑. การพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๓. การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๕. การขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ ๒๑	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๖. การขับเคลื่อนสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๗. การขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๘. การขับเคลื่อนและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ (Active Learning)	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๙. การใช้แหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ

ตัวชี้วัดการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

๑. การพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา

- โรงเรียนมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๖๗ เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๖๘
- โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรสถาน ศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) ตามบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น มีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
- โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรสถาน ศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙
- โรงเรียนมีการจัดทำสื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทและแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น

๒. การอ่านออก เขียนได้

- ครูมีการคัดกรองด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล
- ครูมีวิธีการ หรือนวัตกรรมที่นำไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาให้นักเรียนให้มีความสามารถในการอ่านและการเขียน ตามระดับชั้น
- นักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ลดลง

๓. การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

- ครูมีการจัดทำหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ครูมีนวัตกรรมหรือสื่อการเรียนรู้ภาษาไทยที่หลากหลายและมีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน
- ครูมีวิธีการสอน หรือเทคนิคการสอนที่หลากหลาย
- ครูมีวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา นักเรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

๔. ส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตาม และประสานโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายธารทองและศูนย์เครือข่ายศรีสังวาล อำเภอสหัสขันธ์

โรงเรียนในศูนย์ศูนย์เครือข่ายธารทองและศรีสังวาล อำเภอสหัสขันธ์ มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านคุณภาพผู้เรียน (Learners Qualities)

- นักเรียนระดับปฐมวัยและประถมศึกษา มีพัฒนาการ ตามวัย
- นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และค่านิยมที่ดี
- นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสามารถแก้ปัญหาได้
- นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ
- นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- นักเรียนมีทักษะชีวิตที่สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข
- นักเรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีการนำไปใช้และเผยแพร่
- นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๒. ด้านคุณภาพครู (Teachers Qualities)

- ครูมีการบริหารจัดการผู้เรียนโดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก “ครูให้ใจนักเรียน นักเรียนให้ใจครู”
- ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหน่วยการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตร

สถานศึกษาและนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้จริง

- ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
- ครูมีนวัตกรรมหรือใช้วิจัยเป็นฐานในการแก้ปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคล
- ครูมีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เพื่อพัฒนา

และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

- ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้
- ครูมีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างมีระบบ มีขั้นตอน ชัดเจน ใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเหมาะสมกับเป้าหมาย ในการจัดการ เรียนรู้
- ครูมีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่สามารถเป็นแบบอย่างได้

๓. คุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา (Administers Qualities)

• ผู้บริหาร มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ที่สถานศึกษากำหนดชัดเจนสอดคล้อง กับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของชุมชน นโยบายรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติเป็นไปได้ และทันต่อการเปลี่ยนแปลง

• ผู้บริหาร มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาที่ชัดเจนมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

• ผู้บริหาร มีความเป็นผู้นำทางวิชาการและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง

• ผู้บริหารมีความรอบรู้ในการขอข่วยงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน

• ผู้บริหารมีทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาตนเองในศตวรรษที่ ๒๑

• ผู้บริหารมีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารและจัดการศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างได้

๔. คุณภาพสถานศึกษา (Schools Qualities)

• โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และมีความปลอดภัย

• โรงเรียนมีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา

• โรงเรียนมีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ

• โรงเรียนมีจุดเน้น และอัตลักษณ์ที่สอดคล้องตามบริบทของโรงเรียน และท้องถิ่น

• โรงเรียนมีเครือข่ายการพัฒนาจากหน่วยงานองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก

• โรงเรียนมีความพร้อมรับการตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ อย่างเป็นปัจจุบัน

